

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NAM CẦN THƠ
KHOA DƯỢC

NGUYỄN LÊ ANH KHOA

**KHẢO SÁT TÌNH HÌNH SỬ DỤNG THUỐC
ỨC CHẾ BƠM PROTON TRONG ĐIỀU TRỊ
XUẤT HUYẾT TIÊU HÓA TRÊN DO LOÉT
DẠ DÀY – TÁ TRÀNG TẠI BỆNH VIỆN
ĐA KHOA THÀNH PHỐ CẦN THƠ**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

Ngành Dược

Mã ngành: 7720201

**Tháng 7
Năm 2023**

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NAM CẦN THƠ
KHOA DƯỢC

NGUYỄN LÊ ANH KHOA
MSSV: 188848

**KHẢO SÁT TÌNH HÌNH SỬ DỤNG THUỐC
ỨC CHẾ BƠM PROTON TRONG ĐIỀU TRỊ
XUẤT HUYẾT TIÊU HÓA TRÊN DO LOÉT
DẠ DÀY – TÁ TRÀNG TẠI BỆNH VIỆN
ĐA KHOA THÀNH PHỐ CẦN THƠ**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

Ngành Dược

Mã ngành: 7720201

CÁN BỘ HƯỚNG DẪN

THS. PHẠM THỊ HUYỀN TRANG

Tháng 7
Năm 2023

CHẤP THUẬN CỦA HỘI ĐỒNG

Khóa luận “**Khảo sát tình hình sử dụng thuốc ức chế bơm proton trong điều trị xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng tại bệnh viện Đa khoa Thành phố Cần Thơ**” do sinh viên **Nguyễn Lê Anh Khoa** thực hiện dưới sự hướng dẫn của **ThS. Phạm Thị Huyền Trang**. Khóa luận đã báo cáo và được Hội đồng chấm khóa luận thông qua ngày **12 tháng 7 năm 2023**.

Ủy viên

Thư ký

Th.S NGUYỄN HIỀN VIỆT ANH

Th.S HUỖNH PHƯƠNG THẢO

Phản biện 1

Phản biện 2

TS. THÁI THỊ CẨM

TS. NGUYỄN MINH CƯỜNG

Cán bộ hướng dẫn

Chủ tịch hội đồng

Th.S PHẠM THỊ HUYỀN TRANG

TS. ĐỖ VĂN MÃI

LỜI CẢM TẠ

Trong thời gian học tập và thực hiện nghiên cứu để hoàn thành đề tài: “**Khảo sát tình hình sử dụng thuốc ức chế bơm proton trong điều trị xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng tại Bệnh viện đa khoa Thành phố Cần Thơ**”, em đã nhận được rất nhiều sự quan tâm từ thầy cô, bạn bè và gia đình.

Em xin chân thành cảm ơn đến Ban giám hiệu Trường Đại học Nam Cần Thơ, Ban Giám đốc, phòng Kế hoạch tổng hợp – Tổ Lưu trữ và Quản lý hồ sơ bệnh án Bệnh viện đa khoa thành phố Cần Thơ đã tạo mọi điều kiện tốt nhất để em có thể lấy số liệu hoàn thành đề tài tốt nghiệp.

Đặc biệt, em gửi lời biết ơn sâu sắc nhất đến cô **ThS. Phạm Thị Huyền Trang** – giảng viên bộ môn Dược lý – Dược lâm sàng Trường Đại học Nam Cần Thơ, người đã trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ và tạo điều kiện cho em để em có thể thực hiện tốt nhất đề tài này.

Cuối cùng, xin chân thành cảm ơn đến quý bệnh nhân, gia đình, bạn bè, và người thân đã luôn bên cạnh, ủng hộ, động viên để em có thêm động lực hoàn thành tốt đề tài cũng như trong suốt quá trình học tập.

Em xin chân thành cảm ơn!

Cần Thơ, ngày 12 tháng 07 năm 2023

Người thực hiện

Nguyễn Lê Anh Khoa

TRANG CAM KẾT

Tôi xin cam kết khóa luận này được hoàn thành dựa trên các kết quả nghiên cứu của tôi và kết quả này chưa được dùng cho bất cứ khóa luận nào cùng cấp khác.

Cần Thơ, ngày 12 tháng 07 năm 2023

Người thực hiện

Nguyễn Lê Anh Khoa

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU.....	3
1.1 ĐẠI CƯƠNG VỀ XUẤT HUYẾT TIÊU HÓA TRÊN DO LOÉT DẠ DÀY – TÁ TRÀNG.....	3
1.1.1 Tỷ lệ mắc xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	3
1.1.2 Nguyên nhân gây xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	3
1.1.3 Cơ chế bệnh sinh xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	7
1.2 CHẨN ĐOÁN XUẤT HUYẾT TIÊU HÓA TRÊN DO LOÉT DẠ DÀY – TÁ TRÀNG	7
1.2.1 Các yếu tố nguy cơ.....	7
1.2.2 Biểu hiện lâm sàng	8
1.2.3 Biểu hiện cận lâm sàng.....	10
1.3 ĐIỀU TRỊ XUẤT HUYẾT TIÊU HÓA TRÊN DO LOÉT DẠ DÀY – TÁ TRÀNG	13
1.3.1 Đánh giá tình trạng xuất huyết.....	14
1.3.2 Hồi sức	17
1.3.3 Nội soi cầm máu.....	19
1.3.4 Vai trò của thuốc ức chế bơm proton.....	21
1.4 CÁC NGHIÊN CỨU VỀ THUỐC ỨC CHẾ BƠM PROTON.....	22
1.4.1 Nghiên cứu ngoài nước	22
1.4.2 Nghiên cứu trong nước.....	23
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.1 ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU	24
2.1.1 Tiêu chuẩn chọn đối tượng nghiên cứu.....	24
2.1.2 Tiêu chuẩn loại trừ khỏi nghiên cứu	24
2.2 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.2.1 Thiết kế nghiên cứu.....	24
2.2.2 Cách chọn mẫu	24
2.3 CÁC CHỈ TIÊU NGHIÊN CỨU	25

2.3.1	Khảo sát đặc điểm bệnh nhân mắc xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	25
2.3.2	Khảo sát tình hình sử dụng thuốc ức chế bơm proton trong điều trị xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	27
2.3.3	Đánh giá hiệu quả, an toàn của thuốc ức chế bơm proton trong điều trị xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	27
2.4	PHƯƠNG PHÁP THU THẬP SỐ LIỆU	28
2.5	PHƯƠNG PHÁP XỬ LÝ SỐ LIỆU	28
2.6	VẤN ĐỀ Y ĐỨC TRONG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC.....	28
	Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	29
3.1	ĐẶC ĐIỂM CỦA NHÓM BỆNH NHÂN NGHIÊN CỨU	29
3.1.1.	Độ tuổi, giới tính	29
3.1.2.	Nghề nghiệp	30
3.1.3.	Số ngày nằm viện	31
3.1.4.	Bệnh mạn tính kèm theo.....	31
3.1.5.	Đặc điểm về tiền sử bệnh của bệnh nhân liên quan đến xuất huyết tiêu hóa trên	32
3.1.6.	Đặc điểm về lâm sàng và cận lâm sàng.....	32
3.1.7.	Đặc điểm nội soi đường tiêu hóa trên	34
3.1.8.	Đặc điểm về phương pháp điều trị xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	36
3.2	ĐẶC ĐIỂM VỀ THUỐC ỨC CHẾ BƠM PROTON SAU KHI NỘI SOI.....	37
3.2.1	Các loại thuốc ức chế bơm proton được sử dụng.....	37
3.2.2	Các phác đồ thuốc ức chế bơm proton được chỉ định trong điều trị xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	37
3.2.3	Thời gian sử dụng thuốc ức chế bơm proton đường tĩnh mạch	38
3.3	HIỆU QUẢ VÀ TÍNH AN TOÀN CỦA THUỐC ỨC CHẾ BƠM PROTON TRONG ĐIỀU TRỊ XUẤT HUYẾT TIÊU HÓA TRÊN DO LOÉT DẠ DÀY – TÁ TRÀNG	39
3.3.1	Tính hợp lý trong chỉ định thuốc ức chế bơm proton căn cứ trên khuyến cáo của Hiệp hội tiêu hóa Hoa Kỳ 2021	39
3.3.2	Hiệu quả và tính an toàn của thuốc ức chế bơm proton.....	40
3.3.3	Tương tác thuốc.....	40

Chương 4: BÀN LUẬN	43
4.1 ĐẶC ĐIỂM CHUNG CỦA NHÓM BỆNH NHÂN NGHIÊN CỨU	43
4.1.1 Độ tuổi, giới tính	43
4.1.2 Nghề nghiệp	43
4.1.3 Số ngày nhập viện	44
4.1.4 Bệnh mạn tính kèm theo.....	44
4.1.5 Đặc điểm về tiền sử bệnh của bệnh nhân liên quan đến xuất huyết tiêu hóa trên	45
4.1.6 Đặc điểm về lâm sàng và cận lâm sàng.....	46
4.1.7 Đặc điểm nội soi đường tiêu hóa trên	47
4.1.8 Đặc điểm về phương pháp điều trị xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	49
4.2 ĐẶC ĐIỂM VỀ THUỐC ỨC CHẾ BƠM PROTON SAU KHI NỘI SOI.....	50
4.2.1 Các thuốc ức chế bơm proton sử dụng tại khoa	50
4.2.2 Các phác đồ thuốc ức chế bơm proton được chỉ định điều trị xuất huyết tiêu hóa trên do loét dạ dày – tá tràng	51
4.2.3 Thời gian sử dụng thuốc ức chế bơm proton đường tĩnh mạch	52
4.3 HIỆU QUẢ VÀ TÍNH AN TOÀN CỦA THUỐC ỨC CHẾ BƠM PROTON TRONG ĐIỀU TRỊ XUẤT HUYẾT TIÊU HÓA TRÊN DO LOÉT DẠ DÀY – TÁ TRÀNG	53
4.3.1 Tính hợp lý trong chỉ định của thuốc ức chế bơm proton căn cứ trên khuyến cáo của Hiệp hội tiêu hóa Hoa Kỳ 2021	53
4.3.2 Hiệu quả và tính an toàn của thuốc ức chế bơm proton	53
4.3.3 Tương tác thuốc.....	53
KẾT LUẬN	56
KIẾN NGHỊ	58
TÀI LIỆU THAM KHẢO	59
PHỤ LỤC	64

DANH MỤC BẢNG

	<i>Trang</i>
Bảng 1.1: Yếu tố nguy cơ loét dạ dày – tá tràng do NSAIDs.....	6
Bảng 1.2: Phân loại Forrest.....	12
Bảng 1.3: Thang điểm Rockall lâm sàng và Rockall toàn bộ.....	15
Bảng 1.4: Thang điểm Glasgow Blatchford.....	17
Bảng 3.1: Độ tuổi của nhóm bệnh nhân nghiên cứu.....	29
Bảng 3.3: Nghề nghiệp của bệnh nhân trong mẫu nghiên cứu	30
Bảng 3.4: Số ngày nằm viện của bệnh nhân trong mẫu nghiên cứu	31
Bảng 3.5: Bệnh mạn tính kèm theo của bệnh nhân trong mẫu nghiên cứu	31
Bảng 3.6: Đặc điểm về tiền sử bệnh liên quan đến XHTH trên	32
Bảng 3.7: Đặc điểm lâm sàng	32
Bảng 3.8: Đặc điểm cận lâm sàng	33
Bảng 3.9: Kết quả vị trí ổ loét khi nội soi đường tiêu hóa trên	34
Bảng 3.10: Kết quả kích thước ổ loét khi nội soi đường tiêu hóa trên	34
Bảng 3.11: Kết quả số lượng ổ loét khi nội soi đường tiêu hóa trên	35
Bảng 3.12: Kết quả phân độ Forrest khi nội soi đường tiêu hóa trên	35
Bảng 3.13: Các phương pháp điều trị XHTH trên do loét DD – TT	36
Bảng 3.14: Phương pháp nội soi cầm máu trong điều trị XHTH do loét DD – TT	37
Bảng 3.15: Các thuốc PPI được sử dụng tại khoa	37
Bảng 3.16: Phác đồ PPI được chỉ định	38
Bảng 3.17: Thời gian dùng PPI đường tĩnh mạch	39
Bảng 3.18: Chỉ định PPI theo nguy cơ của bệnh nhân	39
Bảng 3.19: Hiệu quả của PPI	40
Bảng 3.20: Tỷ lệ tương tác thuốc có thể gặp trong một đơn thuốc	40
Bảng 3.21: Số tương tác có thể gặp trong một đơn thuốc	41
Bảng 3.22: Mức độ tương tác thuốc trong đơn thuốc	41
Bảng 3.23: Các cặp tương tác mức độ nghiêm trọng	41
Bảng 3.24: Các cặp tương tác mức độ trung bình	42

DANH MỤC HÌNH

	<i>Trang</i>
Hình 1.1: Các hình ảnh XHTH theo phân độ Forrest	13
Hình 3.1: Biểu đồ độ tuổi, giới tính của bệnh nhân	30
Hình 3.2: Biểu đồ triệu chứng lâm sàng	33
Hình 3.3: Biểu đồ vị trí ổ loét	34
Hình 3.4: Biểu đồ phân độ theo Forrest	36

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

COX	: Cyclo-oxygenase
DD – TT	: Dạ dày – tá tràng
FIA	: Phân loại Forrest IA
FIB	: Phân loại Forrest IB
FIIA	: Phân loại Forrest IIA
FIIB	: Phân loại Forrest IIB
FIIC	: Phân loại Forrest IIC
FIII	: Phân loại Forrest III
Hb	: Hemoglobin (Huyết sắc tố)
Hct	: Hematocrit (Dung tích hồng cầu)
<i>H. pylori</i>	: <i>Helicobacter pylori</i> (Vi khuẩn <i>Helicobacter pylori</i>)
HSE	: Hypertonic Saline Epinephrine (Dung dịch nước muối ưu trương và epinephrin)
NSAIDs	: Non Steroid Anti Inflammation Drugs (Thuốc kháng viêm không steroid)
NSE	: Normal Saline Epinephrin (Dung dịch nước muối đẳng trương và epinephrin)
PG	: Prostaglandin
PGE2	: Prostaglandin E2
PPI	: Proton Pump Inhibitor (Thuốc ức chế bơm proton)
RCB	: Số lượng hồng cầu
XHTH	: Xuất huyết tiêu hóa